

Embargo 20:00

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

**ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΔΟΜΗΣΗ»**

Δευτέρα, 5 Ιουνίου 2000

Κυρίες και κύριοι,

Η ραγδαία ανάπτυξη των πόλεων και η εξάπλωση του αστικού φαινομένου αποτελεί σήμερα μια παγκόσμια πραγματικότητα.

- Ο μισός περίπου πληθυσμός του πλανήτη μας, πάνω από 3 δισεκατομμύρια ανθρώπων, κατοικεί σε πόλεις.
- Στην Ευρώπη, από τις πιο έντονα αστικοποιημένες περιοχές του κόσμου, αλλά και εκείνη με την μεγαλύτερη συνεχή παράδοση αστικής ζωής και αστικού πολιτισμού, 4 στους 5 κατοίκους ζουν σε αστικές περιοχές.
- Ένα ποσοστό 60% των Ελλήνων ανήκουν στον αστικό πληθυσμό της χώρας μας.

Η πόλη, ίσως το πιο πολύπλοκο κοινωνικό δημιούργημα της ανθρώπινης ιστορίας, είναι σήμερα ταυτόχρονα ένα πρόβλημα και ένα στοίχημα, μια πρόκληση και ένα πολύτιμο «εργαλείο» στην προσπάθεια για την ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών.

Ποιά ανάπτυξη όμως;

Μια από πιο ριζοσπαστικές μεταβολές των τελευταίων δεκαετιών στην συλλογική μας συνείδηση είναι η συνειδητοποίηση ότι στην ανάπτυξη εμφανίζονται μεγάλοι κίνδυνοι, όταν ο άνθρωπος παραβιάζει τους νόμους του φυσικού του περιβάλλοντος και κυριολεκτικά βιάζει την φύση, μέσα στην οποία δημιούργησε την κοινωνική του ζωή.

Αυτή η απλή αλήθεια αποτελεί οδυνηρή πραγματικότητα κατ' εξοχήν στις πόλεις, όπου η δημιουργία ενός τεχνητού περιβάλλοντος διαβίωσης φθάνει στην αποκορύφωση της. Οι πόλεις είναι, ανάμεσα στ' άλλα, ένα τεχνητό κατασκεύασμα, ένα άθροισμα κτιρίων και τεχνικών έργων και δικτύων, που συχνά δυστυχώς εξαφανίζουν και αλλοιώνουν κάθε στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος και του γεωγραφικού τοπίου.

Φυσικά, οι πόλεις δεν είναι μόνο αυτό.

Πολύ περισσότερο, οι πόλεις είναι σύνθετοι παραγωγικοί μηχανισμοί, πολύπλοκα και ευαίσθητα κοινωνικά συστήματα, χώροι δημιουργίας, καινοτομίας και επινοητικότητας, αποθέματα πολιτισμού και ιστορικής μνήμης. Γι' αυτό και κάθε αναφορά στην σωστή τους ανάπτυξη, κάθε προσπάθεια συμφιλίωσης της ανάπτυξής

τους με τον σεβασμό στην φύση που τις περιβάλλει ή επιβιώνει μέσα σ' αυτές, πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα τους.

Να λαμβάνει δηλαδή υπόψη ότι οι πόλεις είναι ταυτόχρονα ένα σύνθετο **και** φυσικό **και** κοινωνικό οικοσύστημα.

Αυτή είναι ακριβώς η πρόκληση. Η απάντηση πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη το αίτημα της αειφόρου ή βιώσιμης ή διατηρήσιμης ανάπτυξης, σύμφωνα με το οποίο η χρήση ή η απόλαυση από τους ανθρώπους των φυσικών και πολιτισμικών πόρων δεν πρέπει να οδηγεί στην εξάντληση ή καταστροφή τους.

Ο τρόπος ανάπτυξης των πόλεων μετά την βιομηχανική ανάπτυξη και κυρίως τα τελευταία 50 χρόνια, όπως και η εξάπλωση των αρνητικών τους επιδράσεων στις περιφέρειες τους, δημιουργούν επείγουσες ανάγκες καινοτομικής αντιμετώπισης του σχεδιασμού τους αλλά και των σχέσεων τους με τον γεωγραφικό τους χώρο, περιφερειακό, εθνικό, ακόμη και διεθνή.

Η νέα προσέγγιση, απαιτεί πάνω απ' όλα μια νέα νοοτροπία, απαιτεί μια νέα στάση απέναντι στην φύση και στον πολιτισμό, απέναντι στην ποιότητα της ζωής μας και στην ευθύνη, που όλοι έχουμε, για την ποιότητα ζωής των άλλων, αφού όλοι είμαστε συνεπιβάτες σ' αυτό που ονομάσθηκε «Διαστημόπλοιο Γη».

Το στοιχειώδες κύτταρο της πόλης, είναι το κτίριο, το κέλυφος μέσα στο οποίο κατοικούμε, εργαζόμαστε, διασκεδάζουμε. Από αυτό μπορούμε και πρέπει να ξεκινήσουμε.

Εκεί είναι το πρώτο σημείο, όπου πρέπει να εξασφαλίσουμε ευχάριστες συνθήκες διαβίωσης, αλλά και να μάθουμε να χρησιμοποιούμε τεχνολογίες και υλικά, για μια περιβαλλοντικά σωστή πόλη.

Η έκθεση για την Οικολογική Δόμηση στο Γκάζι και η ημερίδα που την συνόδευσε σηματοδοτούν τον δρόμο που ήδη αρχίσαμε να ακολουθούμε, προς μια αρχιτεκτονική και μια κατασκευαστική τεχνολογία συνεπή προς τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και της σύγχρονης οικολογικής συνείδησης. Πρόθεση δεν είναι απλώς να δημιουργήσουμε

περιβαλλοντικά ευχάριστους χώρους, αλλά και να συμβάλλουμε στην προσπάθεια προστασίας και διατήρησης των φυσικών πόρων.

Οι τεχνολογίες και οι σχεδιαστικές πρακτικές υπάρχουν, πρέπει να βρούμε τρόπους υπέρβασης των αντιστάσεων των αγορών, αντίστασης στην κοινωνική αδράνεια, μεταβολής των καταναλωτικών προτύπων και καταπολέμησης της απώλειας του ανθρώπινου μέτρου.

Στην κλίμακα της γειτονιάς και της πόλης, εκείνο που προέχει είναι η αναζήτηση των «περιβαλλοντικών ορίων» μέσα στα οποία μπορεί να κινηθεί η αστική ανάπτυξη. Δεν είναι ασφαλώς εύκολο να ορισθούν με ακρίβεια αυτά τα όρια.

Όμως η επιστημονική γνώση και η πικρή εμπειρία του παρελθόντος, μας έχουν διδάξει πολλά. Αρκεί να θυμηθούμε προβλήματα όπως η ανθεκτικότητα ή μη των πόλεών μας στους σεισμούς και στις πλημμύρες, η ατμοσφαιρική ρύπανση, ο θόρυβος, οι θερμοκρασιακές μεταβολές κ.ά.

Ο αποτελεσματικότερος σχεδιασμός του αστικού χώρου δεν είναι έξω από τις δυνατότητές μας. Το ίδιο ισχύει για το θεσμικό πλαίσιο, που είναι ήδη στην διάθεσή μας.

Βασική αρχή μας πρέπει να είναι η προσπάθεια να αντλούμε το μεγαλύτερο δυνατό όφελος από κάθε μονάδα φυσικών, αλλά και ανθρωπογενών, πόρων που χρησιμοποιούμε.

Σ' αυτόν τον στόχο, μπορούμε να προσθέσουμε εκείνον της παραγωγής του μέγιστου δυνατού οφέλους για τον άνθρωπο.

Δεν πρέπει να λησμονούμε πως η κοινωνική ανισότητα και ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελούν απειλές για την σύγχρονη πόλη, αλλά και για την ισόρροπη κοινωνική ανάπτυξη. Οι οικονομικά και κοινωνικά αδύναμες τάξεις είναι εκείνες, που έχουν μειωμένη δυνατότητα να λύσουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα, που αντιμετωπίζουν.

Αντίθετα, ο καταναλωτισμός, που συνοδεύει την οικονομική ευρωστία, αποτελεί συχνά την πηγή των αρνητικών χαρακτηριστικών των σύγχρονων πόλεων.

Η κοινωνική ισότητα και δικαιοσύνη, σε μια πόλη που πρέπει να προσφέρει ισότιμα σε όλους τους κατοίκους και χρήστες της, δεν μπορεί παρά να αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα μιας πολιτικής για την βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Και όπως έχει τονισθεί στους ορισμούς της αειφόρου ανάπτυξης, που ασπάζεται σήμερα η Ευρώπη, η ισότητα αυτή ισχύει τόσο ανάμεσα στα μέλη της παρούσας γενιάς, όσο και ανάμεσα σ' αυτήν και τις μελλοντικές γενιές. Η σημερινή γενιά οφείλει όχι μόνο να διατηρήσει και να αποκαταστήσει την φυσική και πολιτισμική κληρονομιά που παρέλαβε, αλλά και να την κληροδοτήσει ανέγγιχτη στην επόμενη γενιά.

Η αειφόρος ανάπτυξη των πόλεων, με αυτή την διευρυμένη έννοια, αποτελεί ένα αίτημα για πόλεις δημιουργικές, κοινωνικά δίκαιες, πολιτισμικά και ιστορικά ζωντανές και περιβαλλοντικά φιλικές και υπεύθυνες.

Τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και στην Ελλάδα ειδικότερα, έχουμε περάσει σε μια ιστορική φάση, που δεν μας επιτρέπει πλέον να αγνοήσουμε αυτό το αίτημα. Οι πολιτικές για ανάπτυξη και για «αναγέννηση» των πόλεων

είναι αυτή την στιγμή στο τραπέζι των συζητήσεων σε όλα τα κέντρα των αποφάσεων.

Για να πετύχουμε χρειαζόμαστε μια τεράστια προσπάθεια συνεργασίας κεντρικής κυβέρνησης, τοπικής αυτοδιοίκησης, παραγωγικών φορέων και δυνάμεων και τοπικών εθελοντικών φορέων. Το βάθος των αλλαγών που χρειάζονται, τόσο σε διοικητικές και κοινωνικές πρακτικές, όσο και σε νοοτροπία, επιβάλλει ευρύτατη συναίνεση και αποδοχή. Το περιβάλλον των πόλεων είναι υπόθεση όλων μας.